

Asia: OM 15/41/2016

Mietintö ”Tiedustelutoiminnan valvonta”

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne mietinnöstä ”Tiedustelutoiminnan valvonta”

Työryhmän mietinnön mukaan ehdotettu tiedusteluvaltuutettu voisi harkintansa mukaisesti pyytää tietoja viranomaisten ohella muilta julkista hallintotehtävää hoitavilta. Tiedustelutoimintaa harjoittavat pääsääntöisesti viranomaiset, mutta tiettyjä rajattuja tehtäviä, kuten tietoliikennetiedustelussa kytkentätehtäviä ja teleoperaattoreille osoitettuja tehtäviä, hoitaisivat viranomaiskoneiston ulkopuoliset tahot lain nojalla. Valtuutettu voisi suorittaa tarkastuksia muun ohella tietoliikennetiedustelussa kytkentätehtävää hoitavien tahojen toimitiloissa ja järjestelmissä. Tiedusteluvaltuutetulle ei asetettaisi velvollisuutta tarkastusten tekemiseen, vaan tarkastusten tarpeellisuuden arvioiminen jäisi valtuutetun harkintaan. Tarve tarkastuksiin voisi syntyä esimerkiksi silloin, kun valtuutettu epäilee, että tiedustelutoiminnassa on menetelty lain vastaisesti tai että laissa säädettyjä velvoitteita ei ole muutoin noudatettu.

Sotilastiedustelu ja siviilitiedustelua koskevien työryhmien ehdotuksissa kytkentätehtävien hoitajaksi on ehdotettu valtion kokonaan omistamaa Suomen Erillisverkot Oy:tä. Tiedusteluvaltuutetun tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus sekä oikeus saada selvityksiä ulottuisivat Suomen Erillisverkot Oy:n toimintaan siltä osin kuin yhtiö vastaisi sotilastiedusteluun ja siviilitiedusteluun liittyvistä kytkentätehtävistä.

Suomen Erillisverkot Oy (”Erillisverkot”) pitää ehdotettua lainsäädäntöä tärkeänä ja kannatettavana. Mikäli sotilastiedustelua ja siviilitiedustelua koskevissa lainsäädännöissä Erillisverkoille esitettyjä kytkentätehtäviä, pitää Erillisverkot tiedusteluvaltuutetulle esitettyjä tehtäviä ja valtuuksia asianmukaisina.

Erillisverkot pyytää kuitenkin kiinnittämään asiassa huomiota seuraavaan. Sotilastiedustelua ja siviilitiedustelua koskevissa esityksissä Suomen Erillisverkot Oy:n rooli kytkennän toteuttajana säädettäisiin sotilastiedustelulain 9 §:ssä. Viittauksesta sotilastiedustelulain 72 §:ään seuraisi, että Suomen Erillisverkot Oy:llä olisi velvollisuus suorittaa kytkentä ja luovuttaa tietoliikenne puolustusvoimien tiedustelulaitokselle. Erillisverkot toteaa, että esitetyt tehtävät tuldtisiin todennäköisesti hoitamaan Suomen Erillisverkot Oy:n tytäryhtiössä, Suomen Turvallisuusverkko Oy:ssä. Mainitun yhtiön toiminnasta säädetään laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkko toiminnasta (10/2015), jonka 6§:n mukaan yhtiöllä ei saa olla muita tehtäviä tai toimintoja kuin mitä mainitussa lainsäädännössä todetaan. Kytkentään liittyvät tehtävät pitäisi siten

huomioida laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta. Lisäksi tiedusteluvaltuutetun toimintaan liittyen Erillisverkot toteaa, että laissa turvallisuusverkkotoiminnassa säädetään turvallisuusverkkotoimintaan liittyvästä ohjauksesta ja valvonnasta (3 luku). Esitetyn tiedusteluvaltuutetun tarkastusoikeutta ei ole nykyisin huomioitu mainitun lain 3 luvussa. Käsitteemme mukaan turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa tai sen perusteella annetussa valtioneuvoston asetuksessa tulisi huomioida ehdotetun tiedusteluvaltuutetun uudet tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet.

Lehtimäki Timo
Suomen Erillisverkot Oy

Haikarainen Ara
Suomen Erillisverkot Oy